

# Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos III. — Izdan in razposlan dne 22. januarja 1885.

---

7.

**Postava od 27. decembra 1884,**

s katero se za leto 1885 dovoljuje nabor novinskih kontingentov potrebnih v vzdržbo stoječega vojstva (vojnega pomorstva) in nadomestne reserve.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen I.

Dovoljuje se za leto 1885 izmed vojevitih ljudi poklicanih po zakonu letnih vrst nabrati letna kontingenta, namreč 55.922 môž za stoječe vojstvo (vojno pomorstvo), po tem 5.592 môž za nadomestno reservo, kakor prihajata na kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru.

Člen II.

Zvršitev le-te postave naroča se Mojemu ministru za deželno bran, kateri naj se zastran tega porazumè z Mojim državnim vojnim ministrom.

Na Dunaji, dne 27. decembra 1884.

**Franc Jožef** s. r.

**Taaffe** s. r.

**Welsersheimb** s. r.



## 8.

## Ukaz ministerstev za notranje reči in trgovino od 17. januarja 1885,

s katerim se v ohrambo ljudi, ki imajo kako delo pri narejanji fosfornega netilnega blaga, potrebne v obrtovalnicah naprave in poskrbe zaukazujejo.

Da bi ljudje, imajoči kako delo pri narejanji netilnega blaga iz fosfora, bili kolikor je koli mogoče ohranjeni zdravju kvarljivih vplivov, ki so združeni s to delovršbo, izdajó se na temelji predlogov vrhovnega zdravstvenega sveta naslednja ukazila:

### A. Za obrtovalnice, v katerih se podeluje navaden, t. j. rumen ali bel fosfor.

1. Vsičiharni za delo namenjeni prostori v takih obrtovalnicah morajo po razmerih delovršbe biti dovolj veliki in visoki z izdatnimi vetrili (ventilacijami) in lahko dosežnimi izhodišči ter ne smejo imeti nikake zveze s prostorijami v stanovanje služočimi, s kuhinjami in spalnicami.

2. Sosebno mora za pripravljanje fosforove kaše (netilne mase), za žepljenje klinčkov (ako jih žeplijo), za pomakanje in sušenje netilne robe biti ustrezno opravljenih prostorov, ki se dadó eden proti drugemu zapirati ter imajo krepka vetrila.

3. Da se prostori bolje prevetrijó, naj bodo o poldne, dokler delo počiva, po tem pred začetkom dela zjutraj in ko se delo končá, zvečer okna in duri odprte. One prostore, kjer je mogoče, da se je kaj fosfornatih mas po podu utegnilo poraztresti, treba je vselej po končanem dnevnem delu posebej osnažiti. Stene delovnih prostorov morajo se vsako leto vsaj enkrat pobeliti.

4. Smeti teh prostorov se ne smejo zbirati v posode ali jame, temuč morajo se dan za dnevom sežigati v zaprtih ognjiščih, ki dobro vlečejo.

5. Sušilnice smejo se izpraznjevati stoprv ko so sopare popolnem izginile.

6. Zaloge netilnega blaga treba je hraniti v posebnih prostorijah, ki so od prostorov za delo namenjenih odločene, hladne in vetrovne ali na sapi.

7. Za prinarejanje netilne mase, za namakanje klinčkov in za kako delo v sušilnici jemati je samo take ljudi, ki so popolnem zdravi, ter naj se dotični delavci zdaj ter zdaj menjajo. Le-ta izmena mora precej nastopiti, čim se pokažejo pri delavcih prva znamenja kake bolezni na zobeh ali čeljustnicah.

8. Gospodar ima dolžnost skrbeti za to, da imajo osebe, ki se bavijo s pripravo netilne mase, z namakanjem in pa sušenjem in odjemanjem klinčkov, dokler delajo, posebna vrhna oblačila in da se le-ta oblačila po končanem delu odkladajo in prevetrujejo.

9. Gospodarjeva skrb bodi, da se navadna obleka delavcev ne pušča v prostorih za delo služočih, nego da se v posebnih prostorijah hrani. Gospodar naj omisli potrebno število umivalnic in posod za vodo ter pazi na to, da si delavci, predno kaj použijejo ali iz fabrike gredó, vselej obraz in roke umijejo in usta s čisto vodo izplaknejo.

10. Gospodar naj pazi na to, da se užitne stvari in jedi ne nosijo v prostore za delo služoče, ter naj zlasti delavce opominja, da ne sme nihče nič zaužiti,



dokler se ne preobleče, dokler si rok ne umije in ust ne izpere ali izplakne. Ko delo o poldne stoji, ne sme se delavcem dopuščati, da bi ostali v prostorih, kjer se dela, in med tem časom naj se vsakemu delavcu zabrani, stopiti v omenjene prostore.

11. Gospodarjeva dolžnost je, naročiti zdravniku, da pazi na delavce, če so zdravi. Zdravnik naj ogleduje delavce, predno kateri nastopi službo, in pozneje o primernih dobah; če je kateri bramorjav ali če mu organi ustne otline niso prav zdravi, sosebno ozobje (če mu zobje gnijó), naj reče, da on ní za opravke v točki 7 navedene, ter mora, kar o vsakem preiskovanji najde, vpisati v posebno zapisno knjigo, katero bode zakonitim nadzornikom predlagati. Tudi naj se zdravnik prepriča, če se izpolnjujejo opreznosti, ki so zapovedane zarad zdravja delavcev; naj gospodarja ali če njega ní domá ali mu kak zadržek brani, poslovodnika opozarja na kake nedostatke ter reče odpraviti jih. Gospodar ima dolžnost, takih oseb, ki zdravnik naznani, da niso za dela v točki 7 na misel vzeta, nikar ne jemati k tem opravkom. Zdravnikova dolžnost je, kadarkoli najde, da je kdo zbolel za fosforno nekrozo, precej to obrtnemu oblastvu naznaniti.

12. Cesarski okrajni zdravniki naj se obdobjno preiskujejoč vršbene prostore, uverjajo, če se dela po zgornjih zdravstvenih ukazilih, ter naj poročajo o tem, kar kje zapazijo.

## **B. Obrtovalnice, v katerih se pri delanji vžigalic samo rudeč fosfor rabi.**

1. Podelovane tvarine, kakor: rudeč fosfor, klorokisli kali, žepleni raztok (antimon) itd. smejo se hraniti samo v prostorijah zastran ognja varnih, ki so odločene od prostorov, kjer se dela, a klorokisli kali prav sam za se, in ne z drugimi tvarinami.

2. Pripravljanje netilne mase sme se pripuščati samo popolnem zanesljivim delavcem, ki vedó dobro, kako oprezno gre pri tem delati.

3. Klorokisli kali, ki služi navadno za netilo, sme samo drobno zmet in ne drugače nego vlažen ali volgek mešati se z gorljivimi telesninami, kakor so: žepleni antinom, rudeč fosfor it., ki naj bodo tudi drobno zmete ter je skrbno varovati se suvanja, udarjanja ali drgnjenja.

4. Ploske drgnenice naj se v posebnih prostorih narejajo.

Prestopki tega ukaza, kolikor ne spadajo morebiti pod občno kazensko postavo, kaznijo se po ministerijalnem ukazu od 30. septembra 1857 (Drž. zak. št. 198).

Ta ukaz pride v moč tri mesece po tem, ko bode razglašen z državnim zakonikom, in en primerek (izvod) istega treba je v vsaki obrtovalnici pripeti na pripravnem mestu, kamer lahko pride vsak delavec.

**Taaffe** s. r.

**Pino** s. r.



# Državni zakonik

za

## kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane

bode v zalogi c. kr. dvorne in državne tiskarnice na Dunaji, I. okr., Singerstrasse št. 26, tudi leta 1885 izhajal v nemškem, laškem, češkem, poljskem, rusinskem, slovenskem, ilirsko-hrvatskem in romanskem jeziku.

Naročnina za cel letnik 1885 Državnega zakonika v vsaki teh osem izdatih iznaša za en eksemplar **2 gld. 50 kr.** — bodi da se hodi po-nj ali da se poštne prosto pošilja.

**Letniki 1849 do vštverno 1863 veljajo 30 gld.; letniki 1864 do vštverno 1884 veljajo 42 gld.**

Posamezni letniki nemške izdatbe dobivajo se :

Letnik 1849 za 2 gld. 10 kr.

|   |      |   |   |   |    |   |
|---|------|---|---|---|----|---|
| " | 1850 | " | 5 | " | 25 | " |
| " | 1851 | " | 1 | " | 30 | " |
| " | 1852 | " | 2 | " | 60 | " |
| " | 1853 | " | 3 | " | 15 | " |
| " | 1854 | " | 4 | " | 20 | " |
| " | 1855 | " | 2 | " | 35 | " |
| " | 1856 | " | 2 | " | 45 | " |
| " | 1857 | " | 2 | " | 85 | " |
| " | 1858 | " | 2 | " | 40 | " |
| " | 1859 | " | 2 | " | —  | " |
| " | 1860 | " | 1 | " | 70 | " |
| " | 1861 | " | 1 | " | 50 | " |
| " | 1862 | " | 1 | " | 40 | " |
| " | 1863 | " | 1 | " | 40 | " |
| " | 1864 | " | 1 | " | 40 | " |
| " | 1865 | " | 2 | " | —  | " |
| " | 1866 | " | 2 | " | 20 | " |

Letnik 1867 za 2 gld. — kr.

|   |      |   |   |   |    |   |
|---|------|---|---|---|----|---|
| " | 1868 | " | 2 | " | —  | " |
| " | 1869 | " | 3 | " | —  | " |
| " | 1870 | " | 1 | " | 40 | " |
| " | 1871 | " | 2 | " | —  | " |
| " | 1872 | " | 3 | " | 20 | " |
| " | 1873 | " | 3 | " | 30 | " |
| " | 1874 | " | 2 | " | 30 | " |
| " | 1875 | " | 2 | " | —  | " |
| " | 1876 | " | 1 | " | 50 | " |
| " | 1877 | " | 1 | " | —  | " |
| " | 1878 | " | 2 | " | 30 | " |
| " | 1879 | " | 2 | " | 30 | " |
| " | 1880 | " | 2 | " | 20 | " |
| " | 1881 | " | 2 | " | 20 | " |
| " | 1882 | " | 3 | " | —  | " |
| " | 1883 | " | 2 | " | 50 | " |
| " | 1884 | " | 3 | " | —  | " |

Letniki 1870 do vštverno 1884 ostalih 7 jezikov so na prodaj po tisti ceni, kakor nemška izdatba.

**NB.** Za državnega zakonika liste, ki naročniku celo niso došli ali ki so mu nedostatno došli, treba se je zadnji čas v štirih tednih pooglašati.

Kadar poteče ta rok, bodo se državnega zakonika listi izročevali samo za plačilo prodajne cene ( $\frac{1}{4}$  pole po 1 kr.).

Od letnikov 1864 do vštverno 1884 moči je iz zaloge c. kr. dvorne in državne tiskarnice za prodajno ceno ( $\frac{1}{4}$  pole po 1 kr.) dobiti vsak posamičen kos, a od letnikov 1849 do vštverno 1863 moči je posamične kose za omenjeno prodajno ceno dobivati samo tedaj, če še niso pošli.